

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΛΑΠΗΘΟΥ, τόμ. IV (1950—1977), έτησία έκδοσις τῆς Κοινότητος Λαπήθου Κύπρου.

Ἄμέσως μετὰ τὴν κηταπάτησιν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ ἐδάφους τῆς Λαπήθου ἤρξατο ἡ έκδοσις αὕτη τῆς Κοινότητος ὡς μέσον ψυχικῆς καὶ πνευματικῆς συσπειρώσεως τῶν τέκνων τῆς, τὸ κυριώτερον ὕπλον διὰ τὴν ἐδαφικὴν τῆς κωμοπόλεως ἀπελευθέρωσιν καὶ ἀποκατάστασιν. Ὁ παρῶν τόμος περιέχει διάφορα ἄρθρα, μετὰξὺ τῶν κυριωτέρων δὲ εἶναι ἡ ἐξιστόρησις τῆς Μέσης Ἐκπαιδύσεως ἐν Λαπήθῳ κατὰ τὰ ἔτη 1910—1935 ἐκ τῶν διασωθέντων ἀρχείων, ἐνῶ τὰ ἀρχεῖα διὰ μετὰ τὸ 1935 ἔτη δέον νὰ θεωρηθῶν ἐξαφκνισθέντα μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Τούρκων τοῦ 1974.

Ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν στοιχείων τῶν ἐτῶν 1910 ἕως 1935 διαφαίνεται ὁ πόθος τῶν κατοίκων πρὸς μὀρφωσιν καὶ ὁ ζῆλος αὐτῶν πρὸς ἴδρυσιν Ἄνωτέρας Ἑλληνικῆς Σχολῆς ἐκ τοῦ ὕστερήματος τῶν κατοίκων, προθύμων πρὸς εἰσφορὰν χάριν τῆς Παιδείας. Εἶναι ἡ λαχτὰρα ὄλων τῶν παλαιῶν ὑποδοῦλων πρὸς ἴδρυσιν Ἑλληνικῶν σχολείων, οἷαν πρὸ 40 ἐτῶν διεπίστωσα ἐρευνῶν τὰ ἀρχεῖα τοῦ Γυμνασίου Ἐδέσσης, ὅταν ἀνέγνωσα τὸ πρακτικὸν πολλῶν κατοίκων συνταχθὲν κατὰ μίαν Κυριακὴν τοῦ 1970 μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, δι' οὗ ἀπεφάσιζον οὗτοι νὰ εἰσφέρουν πάντες διὰ νὰ ἰδρυθῆ σχολεῖον πρὸς διδασκαλίαν τῆς γλώσσης καὶ τῆς σοφίας «τῶν πατέρων μας». Καὶ νὰ σημειωθῆ ὅτι τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν τὰ ὀνόματα ἦσαν ολαβόμορφα.

Μετὰξὺ τῶν λοιπῶν ἄρθρων ἰδιαιτέρως ἀξιοπρόσεκτον εἶναι ἄρθρον τοῦ Κ. Π. Κύρρη, τοῦ καὶ κυριῶς ὑπευθύνου τῶν Χρονικῶν, περὶ τοῦ τοπωνυμίου *Λιχύροι*, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τῇ βάσει ἀξιοπροσέκτου τεκμηριώσεως θεωρεῖ προερχόμενον ἐκ τοῦ «Διθύριου», ἤτοι διθύρων σπηλαίων, ἐν τῶν ὁποίων κεῖται ἐγγύτατα τῶν *Λιχύρων* καὶ παρὰ τὸ ὁποῖον ἔχει κτισθῆ ναὸς τοῦ Ἁγ. Γεωργίου τοῦ Δρακοντοκτόνου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* * *

ΜΗΝΑ ΑΛΕΞΙΑΔΗ, Ἡ λαογραφικὴ κληρονομιά τῆς Καρπάθου. Ἀνάτ. «Δωδεκανησιακὰ Χρονικά», τόμ. Δ', Ἀθῆναι 1978, σελ. 20.

Εἰς τὸ βραχὺ αὐτὸ μελέτημα ὁ συγγραφεὺς ἀναφερόμενος εἰς τὸ ὑπὸ διαφόρων συλλογῶν συγκομισθὲν λαογραφικὸν ὕλικὸν τονίζει τὴν ἀνάγκην νὰ μελετηθῆ τὸ πολύτιμον αὐτὸ ὕλικόν, προβαίνει δὲ καὶ αὐτὸς εἰς παρουσιάσιν δειγμάτων τοῦ ὕλικου τοῦ κατὰ τὴν ταξινομίαν Ν. Πολίτη. Οὕτω παρουσιάζει ἀποσπάσματα ἀπὸ δημοτικὰ τραγούδια χαρακτηριστικοῦ ποιητικοῦ κάλλους, μαντινάδες καὶ μοιρολόγια καὶ ἐξάγει τὴν ἐπικρατοῦσαν ποικιλίαν τῶν μέτρων, ἰαμβικοῦ 15 συλλάβου καὶ 11 συλλάβου, τροχαϊκοῦ 8 συλλάβου κ. ἄ., ἐκ τῆς ὁποίας τεκμαίρεται ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν οἰκειότης τῶν Καρπαθίων. Παρουσιάζει δείγματα μύθων, παροιμιῶν καὶ παροιμιωδῶν διηγήσεων ἀρχαίῳθεν παραδεδομένων («οἱ Καρπάσιοι τὸν λαγῶν», Ἀριστοτέλης), σκωπτικῶν διηγήσεων καὶ αἰνιγμάτων, μαρτυρούντων τὴν πνευματικὴν ἐγρήγορσιν τῶν κατοίκων. Ἀναφέρεται ἐπίσης ὁ σ. μετὰ παραδειγμάτων εἰς πλεῖστα εἶδη λαϊκῶν ἐκδηλώσεων, εὐχὰς, κατάρας, ἐπαφῶδες, χαριεντισμοὺς ἐπὶ ποικίλων περιπτώσεων. καὶ περιγράφει ἔθιμα, ἀρχιτεκτονικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν οἰκῆσεων, εἶδη ἐνδύσεως, κεντημάτων, ὕφαντῶν καὶ τῶν ἰδιαζόντων ἐν τῇ νήσῳ εἰδῶν φαγητοῦ. Ὁ σ. καταλήγει εἰς συστάσεις πρὸς διαφύλαξιν τοῦ

παραδοσιακού χαρακτήρος τοῦ βίου, πού ὑποχωρεῖ εἰς τὰς συγχρόνους ἰσοπεδω-
τικὰς τάσεις. Τὸ μελέτημα αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀξιώπαινον δείγμα στροφῆς τοῦ βλέμ-
ματος πρὸς τὰ ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ τοπικοῦ περιβάλλοντος καὶ κραυγὴν
προειδοποιητικὴν πρὸς μελέτην καὶ ἀξιολόγησιν τῆς ἰδιουτυπίας του πρὶν ἐξαφανι-
σθῆ ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν τῆς τάσεως πρὸς μαζοποίησιν τῶν πληθυσμῶν καὶ ἐξα-
φάνισιν τῶν ἀτομικῶν καὶ τοπικῶν ἰδιαιτέρων γνωρισμάτων.

Π. Κ. Γ.

* * *

ACTA UNIVERSITATIS UPSALIENSIS «BOREAS», **Uppsala Studies in
Ancient Mediterranean and Near Eastern Civilization, 9.**
From the Gustavianum Collections in Uppsala, 2, 1978. The Collection
of Classical Antiquities. History and studies of selected objects, Uppsala 1978,
σσ. 137. (Editors: Sture Brunnsacker—Torgny Säve · Söderbergh).

Εἰς τὴν γνωστὴν καὶ καλύπτουσαν εὐρύτατον πλαίσιον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπι-
στήμης καὶ ἀρχαιογνώσεως ἐν γένει σειρὰν «Boreas» περὶ μελετῶν διὰ τὴν Μεσό-
γειον τῆς Ἀρχαιότητος καὶ τοὺς πολιτισμούς τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς ἐδημοσιεύθη
προσφάτως ὡς ἑνὸς τόμος ἐν σύνολον ἀρθρῶν ἀντιπροσωπευτικῶν τῶν ἔργων
τέχνης τῶν ἀποκειμένων εἰς τὴν Συλλογὴν Κλασσικῶν Ἀρχαιοτήτων (Κλασσικῆς
Ἀρχαιότητος) τοῦ Gustavianum τῆς πόλεως Uppsala.

Ἡδῆ ἔχει ἐκδοθῆ καὶ ἀντίστοιχος τόμος (ὁ ὑπ' ἀριθ. 6 τῆς αὐτῆς σειρᾶς) μὲ
ἄρθρα περὶ ἔργων τέχνης ἀποκειμένων εἰς τὸ δεύτερον Μουσεῖον τῆς Uppsala τὸ
Victoria Museum of Egyptian Antiquities. Ὡς γνωστόν, τὸ τρίτον Μουσεῖον τοῦ
Gustavianum εἶναι τὸ Μουσεῖον τῶν Σκανδιναυικῶν Ἀρχαιοτήτων. Τὰ ὡς ἄνω
Μουσεῖα ἀνήκουν ἀντιστοίχως εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον Ἀρχαίου Πολιτισμοῦ καὶ Κοι-
νωνίας, εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον Αἰγυπτιολογίας καὶ εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον Ἀρχαιολογίας
τῆς Βερλείου Εὐρώπης.

Τὸ Μουσεῖον τῆς Κλασσικῆς Ἀρχαιολογίας εἶναι τὸ νεώτερον τῶν τριῶν Μου-
σείων τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Οὐψάλας καὶ ἀκριβῶς τὴν ἱστορίαν δημιουργίας,
ἐμπλουτισμοῦ καὶ λειτουργίας του παρέχει διὰ τοῦ πρώτου ἀρθροῦ τοῦ ὑπὸ παρου-
σίαςιν τόμου ἢ Gullög Nordquist.

Ἐν ἀρχῇ τὰ 57 ἀντικείμενα τῆς μείζονος περιοχῆς Μεσογείου καὶ Περσίας εἴ-
χον εἰσαχθῆ εἰς τὸ Μουσεῖον Σκανδιναυικῶν Ἀρχαιοτήτων, ὅπου παρέμεναν μέχρι
τοῦ ἔτους 1920. Τότε εὗρον στέγην μὲ ἄλλας μεταγενεστέρας προσκλήσεις εἰς
ἰδιαιτέρους χώρους τοῦ Gustavianum. Κατὰ σειρὰν, τῆς ἐκθέσεως ἐπεμελήθησαν οἱ
L. Kjellberg, διάδοχος τοῦ Sam Wide, ὁ Axel Boëthius καὶ ὁ Arne Furumark,
ὅστις ἐπετέλεσε τὴν ὑπάρχουσαν ἐκθεσιν κατὰ τὰ ἔτη 1953—54 ὑπὸ τὸ ὄνομα
Antiksamlingen. Οὕτως ἐξετέθησαν μὲ τὴν φροντίδα τοῦ Furumark πλεῖστα ὅσα
ἀντικείμενα ἐκ τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Κύπρου, ὡς καὶ ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας (Yortan)
καὶ τῆς Περσίας.

Τὰ Εὐρετήρια καὶ ὁ γενικὸς χαρακτήρ τῆς Συλλογῆς αὐτῆς ἀναπτύσσονται διε-
ξοδικῶς ὑπὸ τῆς Nordquist εἰς τὴν συνέχειαν τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ τῆς Συλλογῆς,
τὸ ὁποῖον κλείει μὲ μίαν ἐξαιρετικὰ χρήσιμον· πλήρη βιβλιογραφίαν δι' ὅλα τὰ
ἀντικείμενα τῆς Συλλογῆς καὶ μὲ ἓνα ἐνημερωτικὸν κατάλογον ἐν συνόψει τῶν